

Ministerstvo
školství, mládeže
a tělovýchovy

Školství v obci
Pro nové starosty a zastupitele

Mgr. Jan Mareš, MBA
Mgr. Bc. Martina Běťáková

Workshop Svazu měst a obcí ČR

19. listopadu 2026, 10:00
Online

Obsah workshopu

01 Právní rámec regionálního školství
Základní minimum pro starosty

02 Role a rozdělení kompetencí
Stát, kraj, obec jako zřizovatel a ředitel školy

03 Financování škol
Prostředky státu a obce, dotace, evropské prostředky a další zdroje

04 Pravomoci zřizovatele
Ředitel, kontrola hospodaření, kapacity, rozvoj a slučování škol

05 Dětské skupiny
Další možnosti řešení kapacit předškolní péče

06 Shrnutí a diskuse
První kroky obce, dostupná podpora a vaše dotazy

01 Právní rámec regionálního školství

Základní právní minimum pro starosty

Tři výchozí zákony pro zřizovatele

01

Školský zákon

561/2004 Sb.

Povinnosti obce a ředitele

Spádovost a vzdělávání

Jmenování a odvolání ředitele, školská rada

02

Zákon o obcích

128/2000 Sb.

Rozdělení pravomocí

Zastupitelstvo, rada a starosta

03

Rozpočtová pravidla[1]

250/2000 Sb.

Zřizovací listina a majetek

Rozpočet a fondy příspěvkové organizace

[1] Rozpočtová pravidla územních rozpočtů. Výchozí přehled, nikoli úplný seznam předpisů.

Další předpisy podle situace

Co obec řeší	Další právní opora	K čemu slouží
Výběr ředitele	Zákon č. 563/2004 Sb. Vyhláška č. 54/2005 Sb.	Předpoklady ředitele a postup konkursu
Kontrola hospodaření	Zákon č. 320/2001 Sb. Vyhláška č. 416/2004 Sb.	Finanční kontrola a kontrolní postupy
Provoz školy	Vyhlášky podle tématu Např. č. 14/2005 Sb. pro MŠ	Např. provoz MŠ, počty dětí a úplata za vzdělávání

Změna od 1. 1. 2027: Zákon č. 231/2025 Sb., o řízení a kontrole veřejných financí, nahradí zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole.
Pro obec a školu: Včas prověřit a aktualizovat vnitřní směrnice a kontrolní postupy.

02 Role a rozdělení kompetencí

Stát, kraj, obec jako zřizovatel

a ředitel školy a jeho odpovědnost

Kdo za co odpovídá

01 Stát a MŠMT

Pravidla vzdělávání a rámcové programy
Státní financování a metodická podpora

02 Kraj

Rozvoj vzdělávací soustavy v kraji
Zřizuje zejména SŠ, VOŠ a speciální školy

03 Obec jako zřizovatel

Dostupnost MŠ a ZŠ, provozní podmínky
Výběr ředitele a kontrola hospodaření

04 Ředitel školy

Kvalita vzdělávání a každodenní řízení
Personál, organizace a hospodaření

Česká školní inspekce (ČŠI): hodnotí a kontroluje kvalitu vzdělávání.
Krajský úřad: vykonává státní správu, např. rozhoduje o odvolání proti nepřijetí.
Úřad obce s rozšířenou působností (ORP): další úkoly státní správy ve správním obvodu.

Činnost školy a školských zařízení

Každodenní řízení školy a podmínky, které zajišťuje obec

Oblast	Ředitel školy	Součinnost obce
Výuka a podpora dětí	Výuka podle ŠVP, podpora žáků a bezpečnost	Podmínky vzdělávání a profesního rozvoje
Družina a školní klub	Zájmové vzdělávání, organizace a personál	Kapacita, dostupnost a provozní podmínky
Stravování a zázemí	Stravování a služby podle modelu školy	Finance, majetek a opravy Dohoda o zajištění služeb

Ředitel řídí chod školy. Obec s ním průběžně řeší podmínky a rozvoj.

ŠVP = školní vzdělávací program.

Kdo rozhoduje uvnitř obce

Škola zřizovaná obcí jako příspěvková organizace: rozdělení pravomocí

01	**Zastupitelstvo**	**Zřizuje a ruší organizaci** Schvaluje zřizovací listinu a rozpočet obce.
02	**Rada obce**	**Vykonává roli zřizovatele** Jmenuje ředitele, schvaluje rozpočet školy a plní další zřizovatelské úkoly.
03	**Starosta**	**Zastupuje obec navenek** Zajišťuje provedení rozhodnutí. V obci s radou nenahrazuje rozhodování jejích orgánů.

Rozpočet obce a rozpočet školy jsou dva různé dokumenty.

V obci bez rady vykonává zřizovatelské pravomoci rady vůči škole starosta. Zřízení a zrušení příspěvkové organizace i schválení zřizovací listiny zůstává zastupitelstvu.

Kdo rozhoduje: obec, nebo ředitel?

Čtyři situace z praxe. Zřizovatel a ředitel mají odlišnou odpovědnost.

Situace	Rozhoduje	Jak spolupracují
Rozpočet školy	Obec	Škola předloží návrh. Obec schválí rozpočet příspěvkové organizace.
Výjimka z nejnižšího počtu dětí či žáků	Obec	Může ji povolit, pokud uhradí zvýšené výdaje na vzdělávací činnost (§ 23 odst. 4).
Ředitelské volno v ZŠ	Ředitel	Předem projedná se zřizovatelem a žáky. Výjimku tvoří nepředvídatelné situace.
Výběr učitele	Ředitel	Rozhoduje o personálním obsazení školy. Obec řeší podmínky, nikoli výběr učitele.

Projednání ředitelského volna se zřizovatelem neznamená jeho schvalování obcí.

Školská rada: co má vědět obec

Při ZŠ, SŠ a VOŠ. U samostatné MŠ se nezřizuje.

Tři rovnocenné části

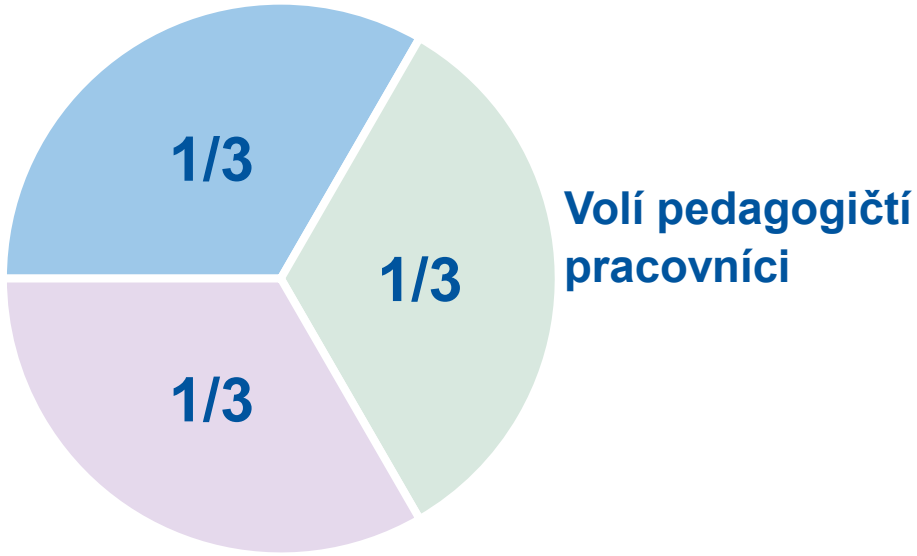

* U běžné ZŠ volí zpravidla zákonní zástupci.
V SŠ a VOŠ záleží na oprávnění žákovských voličů.

Schvaluje

Výroční zprávu a školní řád

Projednává

Návrh rozpočtu a inspekční zprávy

Vyjadřuje se

Ke školnímu vzdělávacímu programu

Obec radu zřizuje, určuje počet členů a vydává volební řád.

03 Financování škol

Prostředky státu a obce, další zdroje
včetně dotací a evropských prostředků

Z čeho škola žije

Základní přehled pro MŠ a ZŠ zřizované obcí od 1. ledna 2026

ZDROJ PENĚZ	CO FINANCUJE
Stát Státní rozpočet	**Zejména pedagogická práce** Také vybrané výdaje, např. povinná výuka plavání
Obec Rozpočet obce včetně RUD	**Provoz, investice a nepedagogická práce** Také převedená část ONIV* **RUD je příjem obce, ne automatická částka pro školu.**
Další zdroje Dotace, úplaty, dary a vlastní příjmy	**Výdaje podle účelu a pravidel zdroje** Dotace včetně evropských: podle podmínek programu, bez automatického nároku.

RUD = rozpočtové určení daní. * ONIV = ostatní neinvestiční výdaje.

RUD 2027: podklad pro rozpočet obce

Předpokládané výnosy podle MŠMT, zveřejněno 27. října 2026

39 871 Kč

na jednu přepočtenou jednotku
pro obce a dobrovolné svazky obcí

Návrh změny: koeficient 1,4

Pro MŠ a ZŠ zřizované **společenstvím obcí.**
Dosud neschválený návrh.
Účinnost navržena od 1. 9. 2027.

Počet dětí a žáků se přepočítává

Dítě v běžné třídě MŠ: 1,2

Žák běžné třídy ZŠ zřizované obcí

nebo krajem: 1

Žák běžné třídy svazkové ZŠ: 1,2

Dítě či žák ve škole nebo třídě podle

§ 16 odst. 9 školského zákona: 2

Jde o informativní odhad. Prostředky RUD nejsou účelově vázané.
O jejich rozdělení mezi školy rozhoduje zřizovatel.

MŠMT: přehled a kalkulačky RUD 2026 a 2027

Příspěvek škole: od potřeb k rozpočtu

Doporučená příprava a povinnosti zřizovatele školy jako příspěvkové organizace

01 Podklady školy

HOSPODAŘENÍ

Skutečné náklady a výnosy

ZMĚNY A ROZVOJ

Očekávané změny nákladů
Potřebné opravy a vybavení

02 Dohoda obce a ředitele

ROZDĚLENÍ ČINNOSTÍ

Co zajistí škola
a co obec?

ZDROJE A PRIORITY

Které náklady kryjí jiné zdroje?
Které potřeby mají přednost?

03 Rozhodnutí zřizovatele

PŘÍSPĚVEK A SCHVALOVÁNÍ

Příspěvek podle potřeb školy
Schválení rozpočtu školy
a střednědobého výhledu

KONTROLA

Sledování čerpání
Kontrola hospodaření

Provoz a investice potřebují vlastní plán. RUD je pouze jedním ze vstupů.

04 Pravomoci zřizovatele

Co může a musí obec řešit

Ředitel, kontrola hospodaření, kapacity a rozvoj škol

Ředitel školy: jmenování a odvolání

Standardní jmenování a odvolání v průběhu šestiletého období

Jmenování

1 Konkurs → **2 Jmenování ředitele**

Komise posuzuje uchazeče.

Zřizovatel jmenuje ředitele školy.

Příklad: obsazení uvolněného místa ředitele školy

Odvolání

v průběhu období

1 Zákonný důvod → **2 Doložení a postup**

Rozlišit povinnost a možnost odvolání.

Zřizovatel doloží důvod a dodrží zákonný postup.

Příklad: závažné porušení povinností nebo nezajištění odborné a pedagogické kvality

Důležité

V průběhu období: písemně a do vlastních rukou. Pracovní poměr tím nekončí.
Konec šestiletého období: zvláštní režim konkursu podle § 166 odst. 3.

Ředitel školy: plat, hodnocení a odměny

Průběžná personální role zřizovatele

01 Stanovení platu

KDO ROZHODUJE

Zřizovatel určuje plat podle právních předpisů.

ZÁKLADNÍ SLOŽKY

Platový tarif
Příplatek za vedení

02 Hodnocení práce

KRITÉRIA PŘEDEM

Pedagogické vedení, rozvoj školy a dohodnuté cíle

PODKLADY

Výsledky školy a práce ředitele včetně hospodaření

03 Osobní příplatek a odměny

OSOBNÍ PŘÍPLATEK

Pracovní výkonnost a dosahované výsledky

ODMĚNA

Za úspěšné splnění mimořádného či zvlášť významného úkolu

Doporučená praxe: pravidelný hodnoticí rozhovor a písemné zdůvodnění odměn.

Kontrola hospodaření školy

Obec má povinnost vykonávat veřejnosprávní kontrolu hospodaření své příspěvkové organizace.

Oblast	Co obec ověřuje	Příklady podkladů
Rozpočet	Odpovídá čerpání plánu a stanovenému účelu?	Rozpočet, výkazy, čerpání příspěvku
Majetek a smlouvy	Dodržuje škola pravidla a hospodárný postup?	Inventarizace, smlouvy, doklady k zakázkám
Vnitřní kontrola	Funguje schvalování operací a rozdělení odpovědností?	Vnitřní směrnice, záznamy o schválení

Nedostatky: určit nápravu, odpovědnou osobu a termín ověření.

Od 1. 1. 2027 platí zákon č. 231/2025 Sb. Obec se školou připraví nové kontrolní postupy.

Dostupnost vzdělávání: povinnost obce

Obec zajišťuje podmínky pro předškolní vzdělávání a plnění povinné školní docházky
Školský zákon, § 178 a § 179

Dvě možnosti zajištění

1

Vlastní škola

Obec školu zřídí a vykonává zřizovatelskou působnost.

2

Škola jiného zřizovatele

Obec zajistí vzdělávání ve škole jiné obce nebo svazku obcí.

Otázka pro obec: máme zajištěnou spádovou školu a kapacitu?
Dostupnost vzdělávání lze zajistit také meziobecní spoluprací.

Demografická data a projekce

VYUŽIJTE PRO SVÉ PLÁNOVÁNÍ:

- Demografický výhled pro MŠ, ZŠ a SŠ do roku 2035
- Výhled počtu dětí a naplnění kapacit MŠ podle ORP
- Demografický portál České republiky – Obyvatelstvo.cz

Demografie: trend a místní kapacity

Živě narozené děti v ČR (tisíce)

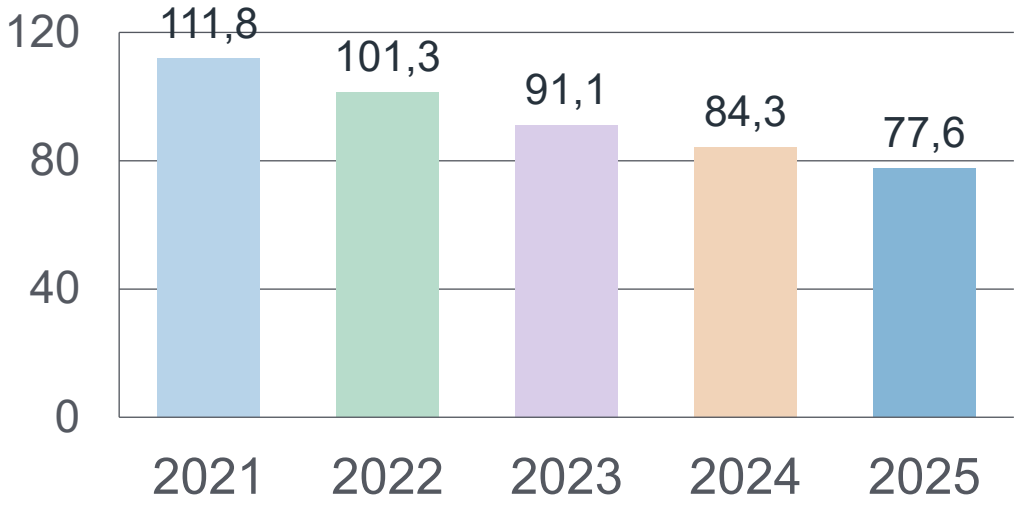

−30,6 % mezi roky 2021 a 2025

Žáci ZŠ v ČR (tisíce)

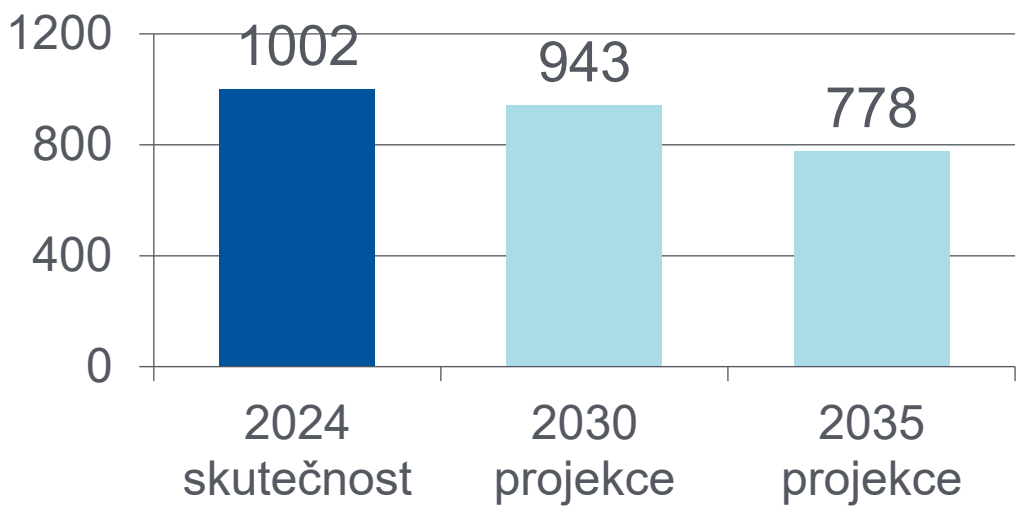

Přibližně −22 % do roku 2035

Obec porovná vlastní ročníky, migraci, novou výstavbu a dojíždění.

Kapacity a rozvoj škol: rozhodnutí obce

Doporučená praxe

01 **Potřeba míst**

Výhled pro MŠ i ZŠ podle místních ročníků, bydlení a dojíždění

02 **Možnosti řešení**

Využití stávajících prostor, úpravy či rozšíření, spolupráce se sousedy

03 **Dopady**

Dostupnost pro děti, podmínky vzdělávání, investiční a následné provozní náklady

04 **Společný plán s ředitelem**

Priority, odpovědnosti a termíny

Spolupráce obcí: srovnání možností

Nejdříve společný cíl, potom organizační a právní uspořádání

	Dohoda obcí	Svazková škola	ŠPO více obcí
Zřizovatel	Zůstává dosavadní	Dobrovolný svazek obcí	Přímo více obcí
Co řeší	Zajištění vzdělávání nebo vybraných služeb	Společnou školu přes svazek	Společnou školu bez založení svazku
Co si ujasnit	Kapacitu, náklady a podmínky dohody	Rozhodování svazku, majetek a příspěvky	Zřizovatelskou smlouvu, majetek a financování

ŠPO = školská právnická osoba. Také svazková škola může mít právní formu ŠPO.

Podpora spolupráce obcí a společného řízení škol

Záměr MŠMT zveřejněný 26. října 2026

Společná správa škol

MŠMT připravuje podporu spolupráce prostřednictvím společenství obcí. Cílem je posílit kapacity zřizovatelů pro správu a rozvoj škol.

Větší ředitelství

MŠMT plánuje podpořit větší organizační celky škol s cílem posílit stabilitu a dostupnost kvalitního vzdělávání.

Smysl připravované podpory

Cílem je vyšší kvalita výuky a ochrana venkovských škol před demografickým poklesem.

MŠMT: zpráva o podpoře spolupráce obcí a větších ředitelství

Slučování škol: aktuální rámec a další vývoj

Současný právní rámec	Zákon obsahuje pravidlo minimální velikosti právnické osoby. Jeho použití závisí na zákonných podmínkách a výjimkách.
Avizované změny	Ministr oznámil záměr pravidla upravit, zejména u mateřských škol. Konečnou podobu nelze předjímat.
Co má obec dělat	Plánovat podle místních potřeb a před konkrétním rozhodnutím ověřit účinnou právní úpravu se Středním článkem podpory.

Stav k 29. 10. 2026: § 179a obsahuje limit 180 dětí nebo žáků se zákonnými podmínkami a výjimkami.

Čtyři cesty k nové organizační struktuře

Postupy se mohou kombinovat. Každý mění jinou část uspořádání.

01 Sloučení

A pokračuje jako nástupnická organizace.

B zaniká; práva a povinnosti přecházejí na A.

1 NÁSTUPCE

02 Splynutí

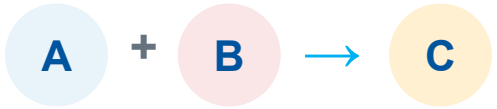

A i B zanikají.

Vzniká nová nástupnická právnická osoba C.

NOVÁ PRÁVNICKÁ OSOBA

03 Transformace na ŠPO

Jen u právnické osoby, jejíž škola či zařízení byly k 1. 1. 2005 zařazeny do tehdejší sítě.

Právnická osoba nezaniká; mění se pouze její právní forma.

ZMĚNA PRÁVNÍ FORMY

04 Převod činnosti

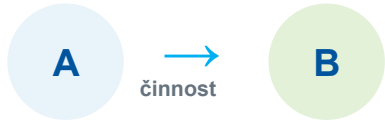

Činnost školy či zařízení přechází na jinou právnickou osobu.

Přejímající právnická osoba se v rejstříkovém řízení posuzuje obdobně jako při zápisu nové školy.

JINÁ PRÁVNICKÁ OSOBA

Pracovněprávní dopady se posuzují samostatně; přechod zaměstnanců se řídí podmínkami § 338–339 zákoníku práce.

Slučování škol: příprava a odpovědnosti

Po právním posouzení následuje příprava konkrétního sloučení, například MŠ a ZŠ.

Nejméně 6 měsíců přípravy podle metodiky MŠMT

Doporučený čas na přípravu, nikoli obecná zákonná lhůta.

1

Cíl a varianta

Dopad na děti, zaměstnance a dostupnost

2

Rozhodnutí zastupitelstva

Usnesení a zřizovací dokumenty

3

Rejstříkové změny

Náležitosti a termíny
Datum účinnosti

4

Vedení a zaměstnanci

Postavení ředitelů a pracovněprávní návaznosti

5

Předání a stabilizace

Majetek, finance, agendy a plynulý provoz

Po celou dobu: komunikace s rodiči a zaměstnanci. Kroky se mohou překrývat.

05 Dětské skupiny

Další možnosti řešení kapacit předškolní péče

Mateřská škola a dětská skupina

Srovnání pro rozhodování obce o předškolních kapacitách

	Mateřská škola	Dětská skupina
Hlavní účel	Předškolní vzdělávání	Pravidelná péče a rozvoj dítěte
Právní rámec	Školský zákon č. 561/2004 Sb. Oblast MŠMT	Zákon č. 247/2014 Sb. Oblast MPSV
Povinný předškolní rok	Plnění podle školského zákona	Samotná docházka do DS tuto povinnost neplní
Role obce	Zajištění podmínek pro předškolní vzdělávání	Vlastní provoz, obecní organizace nebo jiný poskytovatel

Před volbou obec posoudí poptávku, prostory, personál a náklady.

Státní příspěvek nemusí pokrýt celý provoz dětské skupiny.

Metodická podpora MPSV: Dětské skupiny pro obce

06 Shrnutí a diskuse

První kroky obce, dostupná podpora a vaše dotazy

První kroky nového starosty ve školství

Nejdřív základní přehled. Podrobnosti postupně podle potřeb obce.

1. **Poznat školy**
   Vedení, počty dětí, kapacity a školské rady.
2. **Setkat se s řediteli**
   Priority, komunikace a termíny konkursů.
3. **Projít základní dokumenty**
   Zřizovací listiny, smlouvy a usnesení.
4. **Zmapovat finance a majetek**
   Rozpočty, budovy, opravy a závazky.
5. **Podívat se dopředu**
   Vývoj počtu dětí a spolupráce obcí.
6. **Využít dostupnou podporu**
   Portál pro zřizovatele a konzultace SČ.

Tři otázky pro první měsíc

Vím, za které školy obec odpovídá?

Znám jejich aktuální potřeby a rizika?

Máme s řediteli nastavenou spolupráci?

Kde hledat podklady a pomoc

Kontakty a metodiky pro další práci obce

Střední článek podpory MŠMT

Hlavní kontakt pro konzultaci situace školy a zřizovatele

Kontakty na krajské týmy

Portál pro zřizovatele

Postupy, metodiky a vzorové dokumenty ze všech dnes řešených témat

Otevřít portál

Infoservisy MŠMT

Aktuální změny a povinnosti škol a zřizovatelů

Přehled infoservisů a záznamů

Ministerstvo
školství, mládeže
a tělovýchovy

Děkujeme za pozornost

Mgr. Jan Mareš, MBA
Mgr. Bc. Martina Běťáková